

Modul 4: Integrace mládeže se speciálními potřebami a dětí uprchlíků

Účast na návštěvě bio farmy přináší výhody obzvlášť pro učitele, kteří vzdělávají žáky s obtížemi v běžných vzdělávacích systémech. Studenti, včetně dětí a mládeže se speciálními potřebami (např. uprchlíci, děti s původem migranta a děti s vývojovými poruchami, poruchami učení nebo sociálními problémy) získají jiné zkušenosti, než je klasické učení a soutěžení ve třídách. Návštěvy na bio farmách mohou podporovat učitele při integraci těchto dětí a mladých lidí do společnosti.

Farmáři, učitelé a zaměstnanci servisních agentur, které pracují s dětmi uprchlíků a se zdravotně postiženými, musí mít základní znalosti o mezikulturním chování a komunikaci a o všech nevýhodách, požadavcích a potřebách. Modul poskytne praktické rady a nástroje pro návštěvy bio farem s těmito cílovými skupinami a předloží příklady osvědčených postupů.

Co je cílem tohoto modulu?

- Díl 1. Vysvětlit širokou škálu cílových skupin dětí uprchlíků a handicapovaných a jejich speciální potřeby.
- Díl 2. Popis různých požadavků a přístupů pro integraci těchto cílových skupin návštěvami na ekologických farmách.
- Díl 3. Prezentovat příklady osvědčených postupů, které ukazují, jak mohou být návštěvy na farmách uspořádány pro různé cílové skupiny.

Po ukončení tohoto modulu budu znát...

1. Základní znalosti o mezikulturním chování a různém znevýhodnění těchto cílových skupin
2. Základní znalosti o mezikulturních požadavcích a zvláštních potřebách, které je třeba vzít v úvahu při plánování a realizaci návštěvy na farmu pro tyto cílové skupiny.
3. Osvědčené příklady úspěšných projektů s návštěvami na farmách pro velmi odlišné cílové skupiny.

Díl 1: Návštěvy Bio farem jako lepší integrace znevýhodněných mladých lidí

V tomto díle se dozvíme:

1. O výhodách návštěv na **bio farmách, pedagogických metodách** pro lepší integraci znevýhodněných mladých lidí
2. Jak **organizovat návštěvy na bio farmy** s postiženou mládeží a respektovat zvláštní potřeby a požadavky
3. Jak být informován o **příkladech osvědčených postupů** pro realizaci návštěv na bio farmy pro lepší integraci znevýhodněné mládeže

Úvod do tématu:

Díl Vás zavede do konceptu návštěv na bio farmách jako pedagogickou metodu pro znevýhodněnou mládež. Poté poskytne přehled o různých handicapech mladých lidí (např. různé mentální nebo fyzické postižení) a co je třeba vzít v úvahu, když účastníci s handicapem navštíví vzdělávací farmu. Díl nakonec představí příklady osvědčených postupů a ukáže, jak mohou být zkušenosti z bio farem a vzdělávací příležitosti organizovány tak, aby podporovaly mládež se zdravotním postižením podle jejich potřeb. Zvláště v Rakousku a Německu je například terapie se zvířaty velmi oblíbená.

Kapitola 1 - návštěva bio farmy jako pedagogická metoda

Návštěvy bio farem nabízejí inovativní prostor pro venkovní vzdělávání

Návštěva ekologické farmy nabízí mnoho výhod těm, kteří se potýkají s běžným vzděláním. Skupiny dětí a mladých lidí se speciálními vzdělávacími potřebami (osoby s **poruchami učení** nebo s **rizikem vyloučení z běžného vzdělávání**), mohou často těžit z učení v novém prostředí

Vzdělávací návštěvy farem a workshopy poskytují **důležitý prostor** pro neformální i formální formy vzdělávání, které probíhají mimo klasické školní prostředí. Přístup založený na přírodě a praxi vytváří nové možnosti pro výuku dětí metodami s praktickými prvky. Co je ale možná nejdůležitější, je možnost **integrace znevýhodněných mladých lidí** díky seminářům na farmách.

Mladí lidé a jejich rodiče jsou stále více vzdáleni farmám a vědomí, odkud pochází jejich jídlo. Návštěva farmy může pomoci překonat tento problém a zároveň získat poznatky pomáhající pozitivně ovlivňovat stravovací návyky. To může postupně vést až k lépe udržitelnému rozvoji ve společnosti.

Bio farmy jsou ideálním místem pro výuku. Nabízejí především **komplexní prostor pro venkovní vzdělávání**. Jsou dobrým, reálným, praktickým a smyslovým modelem udržitelného zemědělství. Úzké spojení se školními učebními osnovami zapadá do celosvětové koncepce „vzdělávání pro udržitelný rozvoj.“ Pedagogové mohou na farmě najít různé vazby a zkušenosti, které pomohou žákům **prohloubit znalosti získané ve škole** v předmětech jako je biologie, zeměpis, ekonomie, ekologie, ochrana životního prostředí a udržitelnost.

Účast návštěvy na farmě přináší zvláštní výhody učitelům, kteří vzdělávají **žáky s obtížemi v běžných vzdělávacích systémech**. Třídy zahrnující děti a mládež se zvláštními potřebami (např. děti s vývojovými poruchami, poruchami učení nebo sociálními problémy, děti uprchlíků) získají intenzivní a nové zkušenosti. Návštěvy na bio farmy mohou také podporovat učitele při integraci těchto dětí a mladých lidí do škol.

Návštěvy ekologických farem nabízejí speciální možnosti pro pedagogy. Fyzické úkoly podporují jemné motorické dovednosti a tvůrčí schopnosti, snižují psychosomatické příznaky, zvyšují sebevědomí; návštěvy farem rozvíjejí a zlepšují mnoho dalších dovedností.

Kapitola 2: Zvláštní potřeby a požadavky na návštěvu farmy s postiženou mládeží

Potřeby podle různých handicapů

Znevýhodnění mladí lidé mohou mít **různé mentální nebo fyzické handicapy**. Tyto odlišné handicapy je třeba vzít v úvahu při plánování a přípravě návštěvy na ekologickou farmu.

Znevýhodněná mládež se zdravotním postižením má velmi **odlišné praktické potřeby**. Důležitým aspektem je poskytování „přístupnosti“ a „osvobození od bariér“. Příkladem jsou pevné cesty a speciální toalety pro uživatele invalidních vozíků atd.

Vedle těchto fyzických požadavků a potřeb je třeba věnovat zvláštní pozornost **otázkám chování a komunikace**. Například žáci a děti s mentálním postižením potřebují mnohem větší ochranu a pomoc při návštěvě a práci na zahradě.

Doprovodné osoby musí například vědět, že děti s mentálním postižením mohou začít jíst půdu nebo rostliny nevhodné k lidské spotřebě. Pro tyto děti by se postupy vaření venku mohly stát nebezpečnými, protože na to nejsou zvyklí. Při přípravě a realizaci návštěvy bio farmy se musí **zabránit případným možným příčinám a důvodům nehody** způsobené jejich handicapem.

Učitelé, průvodci na farmě a farmáři musí zvážit **zvláštní komunikační potřeby**, zejména pro mládež s mentálním postižením. Výuka musí být přizpůsobena zvláštním potřebám těchto cílových skupin. Přednášky by měly být velmi jednoduché, učební rytmus musí odpovídat jejich dovednostem a jazyk a obsah by měl vyhovovat jejich zájmům a síle soustředění.

Závěry

- Návštěva na farmě nabízí velký **přínos pro učitele**, kteří vzdělávají žáky s obtížemi v běžných vzdělávacích systémech
- Bio farmy jsou ideální pro výuku. Především nabízejí **komplexní prostor pro venkovní vzdělávání**.
- Aktivní zkušenost z farem vytváří nejen know-how a motivaci, ale také podporuje jemné motorické dovednosti, tvůrčí schopnosti, snižuje psychosomatické příznaky, zvyšují sebevědomí.
- Znevýhodnění mladí lidé mohou mít **různé duševní nebo fyzické handicapy**.
- Žáci se zdravotním postižením mají velmi odlišné praktické potřeby. Důležitým aspektem je poskytování „**přístupnosti**“ a „**osvobození od bariér**“.
- Vedle těchto fyzických požadavků a potřeb by se měl klást zvláštní důraz na **problematiku chování a komunikace**.
- Učitelé, průvodci na farmě a farmáři musí zvážit **zvláštní komunikační potřeby**, zejména pro mládež s mentálním postižením.
- Pro každé dítě musíte zvážit **specifické individuální aspekty** a problémy s přípravou.

Kapitola 3: Příklady osvědčených postupů, zkušeností a možností vzdělávání pro žáky s handicapem

- Lekce 1 – “The Farm Project” z Abbey Home Farm ve Velké Británii“
- Lekce 2 – Venkovský projekt nadace Stanisława Karłowskiho v Polsku
- Lekce 3 – Putti-Hof v Rakousku „Zelená péče - kde se lidé rozvíjejí“

Lekce 1 – “The Farm Project” z Abbey Home Farm ve Velké Británii

Abbey Home Farm se nachází v Gloucestershire, 50 km od Bristolu a spravuje ji Will a Hilary Chester-Master. 650 hektarů farmy certifikována organizací Soil Association a pravidelně hostí vzdělávací návštěvy a procházky po farmě. Díky projektu "Farm Project" získali zajímavé zkušenosti s návštěvami handicapovaných dětí.

Více informací: <http://www.theorganicfarmshop.co.uk/farm>

Farma pořádá až týdenní pobyty pro děti a mládež.

Hilary Chester-Masterová uvádí některé zkušenosti s těmito návštěvami: „Je důležité vybrat správnou velikost skupiny! Spolupracujeme se skupinami až z deseti znevýhodněných komunit na odborném vedení a podpoře a poskytujeme skutečné praktické zaměstnání na naší farmě. Je-li skupina příliš velká, není adekvátní péče a podpora možná a návštěvníci z toho nic nemají. Navíc může být farmář nebo průvodce farmou přetížen, a neposkytovat individuální poradenství“

Zpětná vazba od Lisy Green, Clifton Green Primary School

„Na farmu jsme se podívali podruhé za 12 měsíců se šesti desetiletými žáky. Clifton Green se nachází v oblasti s vysokou deprivací a mnohé z našich dětí nikdy nemají možnost navštívit místa mimo York. Návštěva farmy je proto velmi důležitou součástí školního roku.“

Návštěva farmy je příležitostí k tomu, aby se děti **staly nezávislými** a aby se naučily **pracovat jako tým**. Na farmě je i obytný dům, který dětem dovoluje se lépe poznat a spoléhat na sebe navzájem. Vzdělávací farma poskytuje celý učební plán dané návštěvy. Malé skupiny opravdu umožňují každému dítěti úplný zážitek z návštěvy. Rozsah aktivit umožňuje dětem převzít odpovědnost za farmu po dobu jednoho týdne na sebe. Berou svou práci velmi vážně a cítí velkou odpovědnost vůči zvířatům a sobě navzájem.

Zkušenosti pomohly dětem překonat úzkost kolem některých zvířat. Mnoho dětí ochutnalo množství nových potravin, které předtím neměli možnost jíst. Rozvíjely své znalosti o péči o sebe sama a stávaly se více nezávislé.

Zpětná vazba od Sharona Batcocka, vedoucí učebního plánu, Gloucestershire College

„Projekt na farmě jsme navštívili s pestrá skupinou studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a postižením. Tým v projektu byl úžasný, otevřený dotazům a rozhodnutí, aby se pobyt stal pro studenty nejlepším zážitkem.“

Pro vysokoškolské studenty bylo klíčové sloučení dovedností vyučovaných po celý rok a zavedení těchto zkušeností do praxe v pracovním prostředí.“

Lekce 2 – Venkovský projekt nadace Stanisława Karłowskiho v Polsku

V rozmanité kulturní krajině západního Pomořanska v severozápadním Polsku byl před více než deseti lety započat **vesnický projekt Juchowo-Radacz-Kądzienia nadací Stanisława Karłowskiho**. Mnoho rodin ze střední a západní Evropy zde spolupracovalo s polskými pracovníky na vybudování farmy, která funguje podle principů biodynamického

zemědělství.

Činnosti v oblasti **vzdělávání a sociální terapie** jsou zde rozvíjeny a realizovány v úzké spolupráci s biodynamickým zemědělstvím. Vzdělávací iniciativa dnes zahrnuje prázdninovou školu, ve které se děti a dospívající mohou účastnit tvůrčích workshopů, různých aktivit pro školy z Polska a Německa ve formě zemědělských stáží a zkušeností z přírody na farmě. Vzdělávací programy o přírodě pro školy a mateřské školky se v regionu těší velké popularitě.

Další

informace: <http://www.software-ag-stiftung.de/en/themes/natural-resources/featured-projects/projects/the-juchow-o-village-project-diverse-activities-in-agriculture>

Nejčerstvěji zahájený projekt **zahrnuje sociální terapeutickou práci** ve spolupráci se šesti dalšími zařízeními v regionu. V současné době se na farmě střídá celkem 62 osob ze spolupracujících institucí, kteří například vytváří sirupy a bylinné elixíry, balí byliny a jiné produkty, sbírají divoké byliny, pomáhají v bylinných a ovocných zahradách, pracují v sušárně, pečují o rostliny v prostorách nadace a pracují v kuchyních. Také pracují na vytvoření prostoru pro osoby se zdravotním postižením.

Od roku 2010 se na farmě Juchowo konají **akce s postiženými lidmi** z regionu s cílem stimulovat jejich profesní a společenskou činnost. Farma nabízí skvělé možnosti integrace a spolupráce s lidmi se zdravotním postižením.

Terapeutická laboratoř je navštěvována dospělými s různými duševními poruchami. Během celého roku se tito lidé účastní **terapeutických workshopů** v jejich městech a v sezóně od dubna do října docházejí po skupinách (10 - 20 osob) na farmu. Tyto skupiny se mění každé dva týdny.

Lidé se zdravotním postižením se podílejí na práci v bylinné zahradě. Jejich úkoly zahrnují:

- pěstování bylin, léčivých rostlin a koření od výsadby až po sklizeň
- sbírání bylin a léčivých rostlin z polí a lesů
- pomoc v sušičce, sušení a třídění bylin
- sběr malin
- pomoc při výrobě šťáv, ovocných sirupů a bylinných extraktů

Lekce 3 – Putti-Hof v Rakousku „Zelená péče - kde se lidé rozvíjejí“

Pod heslem „Žiji, učím a pracuji v souladu s přírodou“ nabízí Putti-Hof v Buchkirchenu u Welsu (Horní Rakousko) širokou škálu společensko-vzdělávacích zážitků pro děti, dospívající a dospělé s postižením i bez. Za tento projekt byla rodinná firma Heike a Andreas Purtscheller oceněna jako první certifikovaná farma se „**Zelenou péčí**“ v Horním Rakousku. Za „**vzdělávání o zvířatech na farmě**“ získala farmu cenu "ÖKL-Hoftafel".

Další informace: <http://www.zebrua.at>

V září 2011 rodina založila soukromou péči o děti „**Přírodní děti na zahradě u Putti-Hof.**“ V této péči je život v ročním cyklu s přírodou, například výsadba, péče, sklizeň a zpracování zeleniny nebo správná manipulace se zvířaty v kontextu „pedagogiky pomocí zvířat“. Farmářova žena Heike Purtscheller je pedagožka, držitelka certifikátu ÖKL pro pedagogiku pomocí zvířat, vzdělávacího kurzu Waldorf a certifikátu LFI „Schule am Bauernhof“. Farma také spolupracuje s učiteli z Caritas St. Elisabeth.

Například traumatizovaní mladí lidé mohou často **obnovit důvěru v lidi** prostřednictvím kontaktu se zvířaty. Adolescenti s duální diagnózou (např. duševní a kognitivní poruchy) jsou navíc připraveni na každodenní práci v oblasti zemědělství. U dospívajících v obtížných situacích existuje citlivě vedený kurz s krizovou pedagogikou. Semináře a workshopy pro lidi s postižením i bez se konají na různá témata, například o mléce nebo teambuildingu.

S projektem „Zelená péče - Kde se lidé rozvíjejí“ se zemědělské a lesnické podniky stávají partnery v sociálních, zdravotních, vzdělávacích a ekonomických systémech. Ve spolupráci s organizacemi a institucemi sociální péče se farma stává vzdělávacím a zdravotním pracovištěm, které nabízí řadu služeb pro mladé i starší lidi, osoby se zdravotním postižením a fyzickým a duševním stresem. Zaměřuje se na interakci mezi člověkem, zvířaty a přírodou.

Aktivity farmy Putti-Hof:

- Péče o dítě od 3 do 13 let
- Podpora učení pro děti od 6 let
- „Škola na farmě“ pro mateřské školky, školy a jako školení pro pedagogy o tématech v ročním cyklu
- Vzdělávání o zvířatech na farmě v individuálním i skupinovém prostředí, denní program a workshopy pro osoby se zdravotním postižením
- Práce a příprava v zemědělství pro mladé lidi s mentálním a/nebo kognitivním postižením
- Krizová pedagogika pro mladé lidi
- Semináře a workshopy pro lidi s postižením i bez o různých tématech
- Stáž v zemědělství pro žáky, studenty a zájemce

Díl 2: Návštěvy na farmě pro lepší integraci uprchlíků

V tomto díle se naučíme:

1. Zjistit, jak mohou návštěvy na bio farmě podporovat integraci mládeže uprchlíků
2. Obdržet několik praktických návrhů pro realizaci návštěv na bio farmě
3. Seznámit se s příklady osvědčených postupů pro realizaci návštěv na bio farmě

Úvod do tématu:

Průvodci na farmách a učitelé, kteří pracují se skupinami **uprchlíků**, musí mít základní znalosti o jejich situaci a **různých kulturních poměrech a potřebách**. Tento díl poskytuje přehledy o definici statutu uprchlíků, pedagogických přínosech návštěv na bio farmách a praktických pokynů pro přípravu a provádění těchto činností. Je třeba znát a zvážit etnické, kulturní a specifické způsoby chování, které by mohly být v rozporu s podmínkami návštěvy na farmě. Tento díl navíc představuje příklady nejrozličnějších příkladů praxe bio farem v několika zemích a zpětnou vazbu zúčastněných učitelů a farmářů.

Kapitola 1 –Vzdělávání je klíčem k integraci uprchlíků v Evropě

Návštěvy farem jako příležitost pro snadnější přístup a integraci

Návštěvy na bio farmy mají pozitivní dopad na integraci dětí a mládeže uprchlíků. Ve studii „Jak se děti a mládež učí prostřednictvím spolupráce mezi farmami a školami?“ Linda Jollyová a Erling Krogh z Norské univerzity analyzují přínosy návštěv na farmách v Norsku, kde několik škol a farem spolupracuje s uprchlíky. Jejich zkušenosti ukazují mnoho **výhod pro integraci mládeže uprchlíků**. Na farmách, kde zemědělci pracují s dětmi a mladistvými, mohou děti uprchlíků najít příležitost znovu objevit některé známé prvky své mateřské země a možná prokázat své dovednosti a znalosti.

Pracovní úkoly na farmě nabízejí **příležitost být viděn jiným způsobem**, být v kontaktu s ostatními navzdory jazykovým bariérám, ale také dosáhnout nových jazykových dovedností. Stejně jako praktická práce inspiruje studenty, aby psali a vyprávěli o svých zážitcích na farmě ve svém rodném jazyce, děti uprchlíků chtějí komunikovat v jazyce země, do které přišli. Studium slov prostřednictvím smyslových zkušeností a dosažení viditelných výsledků je důležitým impulsem pro jazykové vzdělávání.

Někteří z mladších uprchlíků, zvláště ti, kteří přišli sami bez rodin, nikdy nebyli ve škole. Nejen cizí jazyk, ale i celá myšlenka učení se ve školní lavici, je pro ně cizí. Existují příklady projektů s prací na farmě, kde příležitost přispět smysluplným a viditelným způsobem slouží jako **most k nové zemi a novému způsobu života**.

Příjemné a známé prostředí na farmách může u uprchlíků vyvolat pocity stesku po domově. Navíc může být obtížné komunikovat s ostatními z důvodu jazykových bariér a rozdílů v kulturním prostředí, což může vést k nedorozumění. Proto je důležité, aby pracovníci farmy byli schopni řešit tyto problémy a dobrým řešením je často spolupráce s příslušnými nevládními organizacemi, které mají s těmito skupinami zkušenosti. Sektor ekologických farem nabízí **mnoho pracovních příležitostí s nízkou kvalifikací**. Rychle rostoucí ekonomická odvětví potřebují motivované mladé lidi - řidiče doručovacích služeb, prodavače, kuchaře, pekaře atd. a stejní lidé jsou zapotřebí i k provozu farmy. Prohlídky na farmách, které ukazují různé pracovní příležitosti, mohou být prvním podnětem mladých uprchlíků, aby považovali odvětví ekologického zemědělství za pracovní místo.

Kapitola 2 – Nejlepší příklady osvědčených postupů návštěv na farmách pro uprchlíky

- Lekce 1 – “The Farm Project” of Abbey Home Farm (UK)
- Lekce 2 – Experiences from Norway

Lekce 1 – “The Farm Project” z Abbey Home Farm ve Velké Británii

Abbey Home Farm se nachází v Gloucestershire, 50 km od Bristolu a spravuje ji Will a Hilary Chester-Master. 650 hektarů farmy certifikována organizací Soil Association a pravidelně hostí vzdělávací návštěvy a procházky po farmě. Díky projektu “Farm Project” získali zajímavé zkušenosti s návštěvami handicapovaných dětí.

Více informací: <http://www.theorganicfarmshop.co.uk/farm>

Farma pořádá až týdenní pobyty pro děti a mládež.

Hilary Chester-Masterová uvádí některé zkušenosti s těmito návštěvami: „Je důležité vybrat správnou velikost skupiny! Spolupracujeme se skupinami až z deseti znevýhodněných komunit na odborném vedení a podpoře a poskytujeme skutečné praktické zaměstnání na naší farmě. Je-li skupina příliš velká, není adekvátní péče a podpora možná a návštěvníci z toho nic nemají. Navíc může být farmář nebo průvodce farmou přetížen, a neposkytovat individuální poradenství“

Lekce 2 – Zkušenosti z Norska

Norsko přijalo mnoho nezletilých uprchlíků z různých zemí, kteří hledali azyl bez doprovodu dospělých. Na ubytování těchto mladých lidí vznikala centra v různých částech země. V následujících dvou příkladech budete seznámeni s dvěma projekty, na kterých spolupracovaly s místními komunitami podporované farmy a místní azylová střediska o integraci a vzdělávání uprchlíků.

Prvním příkladem je „**Nerol Community Supported Farm**“, která je idylicky umístěna uprostřed Hol, horské oblasti v kraji Buskerud. Tady místní farmář Marit Torsrud Nerol provozuje projekt podporovaný lokální komunitou v oblasti zemědělství (CSA), do kterého začlenil projekt „Zahrada pro všechny“ pro mladé uprchlíky. Druhým příkladem je **Dun Farm in Namsos**, 200 kilometrů severně od Trondheimu.

Více informací: <http://growlabmarket.tictail.com/product/hauste-volume-2>